

Odvetnik Peter Kos

1.1-07-2014

PREJETO:

X Pd 2845/2013

REPUBLIKA SLOVENIJA
DELOVNO IN SOCIALNO SODIŠČE
V LJUBLJANI

Resljeva 14, Ljubljana.

SODBA
V IMENU LJUDSTVA
IN
SKLEP

Delovno in socialno sodišče v Ljubljani, je v senatu pod predsedstvom okrožne sodnice mag. Klavdije Ane Magič, ob sodelovanju sodnikov porotnikov Jožefa Brulca in mag. Petra Mencigerja,

v kolektivnem delovnem sporu predlagatelja: **SINDIKAT VOJAKOV SLOVENIJE**, Ob parku 4, Slovenska Bistrica, ki ga zastopa Peter Kos, odvetnik v Kopru, zoper nasprotnega udeleženca: **REPUBLIKA SLOVENIJA** (Ministrstvo za obrambo, Vojkova cesta 55, Ljubljana), ki jo zastopa Državno pravobranilstvo,

zaradi **kršenja pravic iz kolektivne pogodbe**,

po opravljeni javni glavni obravnavi **dne 20. junija 2014**

ODLOČILO:

I. Zavrne se predlog, ki se glasi:

„Ugotovi se, da je nasprotna udeleženka kršila 43., 44., 45. in 48. člen Kolektivne pogodbe za javni sektor, ker pripadnikom Slovenske vojske, zaposlenim pri MORS, članom Sindikata vojakov Slovenije, ki so v obdobju od 1. 8. 2008 do pravnoomočnosti te sodbe opravljali delo ponoči, v nedeljo ter na dela proste dneve, ki so z zakonom določeni kot dela prosti dnevi, ter preko polnega delovnega časa, tudi za čas dežurstva in so tako opravljene ure koristili kot proste ure (kompenzirali), ni obračunala in izplačala dodatka za delo ponoči, dodatka za delo v nedeljo in dodatka za delo na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan ter dodatka za delo preko polnega delovnega časa.“

II. Zavrže se predlog, ki se glasi:

„Nasprotna udeleženka je dolžna, skladno s 43., 44. in 45. členom Kolektivne pogodbe za javni sektor, pripadnikom Slovenske vojske, članom Sindikata vojakov Slovenije, ki so v obdobju od 1. 8. 2008 dalje, za delo ponoči, v nedeljo ter na dela proste dneve in preko polnega delovnega časa, tudi za čas dežurstva v skladu z 48. členom Kolektivne pogodbe za javni sektor, imeli priznane ure za koriščenje kot proste ure (za kompenzacijo) in so tako opravljene ter priznane ure koristili (kompenzirali) kot proste ure, pa še niso imeli obračunanih dodatkov na osnovi 43., 44. in 45. člena Kolektivne pogodbe za javni sektor za te ure obračunati in izplačati dodatke tako, da se jim od urne postavke osnovne bruto plače obračuna dodatke za delo ponoči (30 % urne postavke), v nedeljo (75 % urne postavke) in na dela proste dneve (90 % urne postavke), ki so z zakonom določeni kot dela prosti dnevi, ter preko polnega delovnega časa (30 % urne postavke), in od tako določenih vrednosti dela plače za dodatke odvesti vse prispevke od plače ter izplačati neto dolgovano vrednost dela plače za dodatke, z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od zapadlosti posamezne plače dalje, tj. od 5. dne v mesecu za pretekli mesec, v roku 15. dni od dne vsakokratne vložitve zahtevka predlagatelja s seznamom upravičencev članov Sindikata vojakov Slovenije.“

III. Predlagatelj je dolžan nasprotnemu udeležencu povrniti stroške postopka v višini 2.645,00 EUR v roku 15 dni, v primeru zamude skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od prvega dne po poteku izpolnitvenega roka dalje do plačila. Svoje stroške postopka krije predlagatelj sam.

12. Vsebinska presoja

Predlagatelj očita NU kršitev naslednjih določil KPJS. V 43. členu je urejen dodatek za delo ponoči; višina tega dodatka znaša 30 % urne postavke osnovne plače javnega uslužbenca, obračunava pa se le za čas, ko javni uslužbenec dela ponoči. V 44. členu je urejen dodatek za delo v nedeljo in na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan; višina dodatka za delo v nedeljo znaša 75 % urne postavke osnovne plače javnega uslužbenca, za delo na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan, pa 90 %; dodatki se obračunavajo le za čas, ko javni uslužbenec dela v nedeljo in na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan, oba dodatka pa se med seboj izključujeta. V 45. členu je urejen dodatek za delo preko polnega delovnega časa; znaša 30 % urne postavke osnovne plače javnega

delovni čas v ministrstvu ne sme biti daljši od 40 ur v tednu, začetek in konec delovnega časa v vojski pa se določa s pravili službe v Slovenski vojski (prvi odstavek); dnevna delovna obveznost praviloma traja največ 12 ur, minister pa lahko odredi, da se na predlog načelnika generalštaba predpisana časovna omejitev dnevne delovne obveznosti upošteva kot povprečna omejitev v obdobju, ki ne sme biti daljše kot šest mesecev (tretji odstavek). V 97.a členu je določeno, da razporeditev in pogoje za začasno prerazporeditev delovnega časa določi minister oziroma načelnik generalštaba za vojsko (prvi odstavek). V 97.b členu je določeno, da pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi polnega delovnega časa delovni čas ne sme trajati več kot 56 ur na teden in ne manj kot štiri ure na dan (prvi odstavek). Pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi delovnega časa se upošteva polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost v obdobju, ki ne sme biti daljše kot šest mesecev (drugi odstavek). Na podlagi citiranih določil ZObr sodišče zaključuje, da v obravnavanem sporu okoliščina, da je pripadnik SV opravljal delo preko polnega delovnega časa, sama po sebi ne utemeljuje priznanja dodatka za delo preko polnega delovnega časa ter drugih vtoževanih dodatkov. Iz navedb obeh strank izhaja, da so delavci opravljali delo v okviru začasne prerazporeditve delovnega časa. V tem primeru (enako velja za neenakomerno razporeditev) se delo, ki je bilo opravljeno preko polnega delovnega časa, primarno upošteva v okviru preračuna polnega delovnega časa kot povprečne delovne obveznosti v obdobju, ki ne sme biti daljše kot šest mesecev. V tem okviru se tudi ure, ki so jih pripadniki SV opravili preko polnega delovnega časa in v nadaljevanju koristili (kompenzirali) kot proste ure, vštevajo v zagotovitev polne delovne obveznosti v obdobju, ki ne sme biti daljše kot šest mesecev,² in jih je zato NU po oceni sodišča pravilno obračunal v višini 100 % redne urne postavke. Predlog, da je NU kršil KPJS, ker za tako korišćene ure ni pripadnikom SV priznal dodatka za delo ponoči, v nedeljo, na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan ter za delo preko polnega delovnega časa, je zato po presoji sodišča neutemeljen (1. točka izreka).

17. Čeprav že razlogi iz 16. točke sodne odločbe zadoščajo za odločitev o predlogu, se sodišče v nadaljevanju opredeljuje tudi do drugih pravnih pravil, ki jih je izpostavil NU. Določila 218. in 219. člena **Pravil službe v Slovenski vojski** po presoji sodišča predstavljajo le konkretizacijo zgoraj citiranih določil ZObr (zlasti tudi prvega odstavka 97.a člena in drugega odstavka 97.b člena ZObr) in v ničemer ne spreminjajo pravnega stališća sodišća glede zavrnilnega dela predloga. V 218. točki Pravil je opredeljeno, da o delu izven rednega delovnega časa in delu v posebnih delovnih pogojih v skladu z ZObr odloča poveljnik bataljona, njemu

2 Tako je tolmačiti tudi korišćenje prostih ur, do katerega pride ob upoštevanju določil Zakona o delovnih razmerjih pri institutu začasne prerazporeditve delovnega časa oziroma neenakomerne razporeditve v zasebnem sektorju.

enake ali višje enote v skladu s potrebami in razmerami. Zaradi narave vojaške službe in izvajanja nalog je delovni čas pripadnikov lahko neenakomerno razporejen. Nadrejeni je dolžan zagotoviti, da pripadnik presežek delovnih ur, opravljenih v okviru neenakomerne razporeditve dela aličasne prerazporeditve polnega delovnega časa, izkoristi najkasneje v roku šestih mesecev od njihovega nastanka. Presežek delovnih ur se lahko izkoristi kot proste ure v času obvezne prisotnosti na delovnem mestu ali kot proste dni, vendar tako, da s tem ni ogroženo izvajanje nalog. V 219. točki Pravil so opredeljeni pogoji v zvezi z opravljanjem nadurnega dela. Ure, opravljene izven premakljivega delovnega časa oziroma določenega začetka in konca delovnega časa, se lahko le izjemoma obračunajo kot nadure. Kot delo preko polnega delovnega časa (nadurno delo) se štejejo samo ure opravljene preko polnega delovnega časa za pripadnika za tisti dan, ko je dejansko delal. Nadurno delo se lahko ukaže v skladu z ZObr zlasti zaradi potreb službe, ki obsegajo izvrševanje nalog ali del, ki so nujna ali jih je treba opraviti v določenem času oziroma, ki vplivajo na pripravljenost SV (kot so izjemno povečan obseg dela; če je treba nadaljevati delovni ali drug proces, da bi se preprečila materialna škoda ali nevarnost za življenje in zdravje moštva oziroma tretjih oseb; če je nujno, da se odvrne okvara na vojaški opremi ali sredstvih, ki bi povzročila zastoj v opravljanju posameznih dejavnosti, služb ali sistemov; če je treba zagotoviti varnost moštva, vojaškega prometa in premoženja; v drugih izjemnih, nujnih in nepredvidenih primerih). Nadurno delo lahko ukaže poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote, ki mora obrazložiti razloge za uvedbo nadurnega dela, pri čemer nadurnega dela ni mogoče ukazati za opravljanje nalog, ki spadajo med redne dejavnosti pripadnikov, če s temi pravili službe ni drugače določeno.

Glede očitka predlagatelja, da so Pravila lahko le podlaga za urejanje pravic in dolžnosti pri opravljanju vojaške službe, ne morejo pa biti pravna podlaga za obračunavanje dodatkov, sodišče ugotavlja, da s Pravili pravica do obračuna dodatkov (tudi vtoževanih) ni v ničemer kratena. Za delo, ki je dejansko opravljeno kot nadurno (in ni podvrženo institutu časne prerazporeditve delovnega časa), je namreč delavec upravičen do plačila ustreznega dodatka že na podlagi ZObr v zvezi z ZSPJS in KPJS. Sicer pa bi predlagatelj v primeru, če meni, da so Pravila (splošni akt delodajalca) kakorkoli v nasprotju z zakonom ali s kolektivno pogodbo, moral to uveljavljati le v posebej sproženem kolektivnem delovnem sporu (c. točka 6. člena ZDSS-1). Ta Pravila je sprejela Vlada RS na podlagi 60. člena ZObr, ki Vladi upravičuje, da poleg odnosov v vojaški službi, reda in notranje službe, pristojnosti in postopka za uveljavljanje disciplinske in odškodninske odgovornosti, podrobneje uredi tudi druga vprašanja vojaške službe, med ta druga vprašanja pa po oceni sodišča spada tudi ureditev delovnega časa.

18. NU izpostavlja tudi ureditev v **Ukazu 2010 in Ukazu 2013**, ki sta bila sprejeta na podlagi 97.a člena ZObr. Sodišče ugotavlja, da oba ukaza določata med drugim razloge za začasno prerazporeditev delovnega časa (točka 3.2 obeh ukazov; kot razlog za začasno prerazporeditev delovnega časa je določeno tudi koriščenje presežnih oziroma kompenzacijskih ur!). V zvezi z nadurnim delom (točka 3.3 Ukaza 2013 in točka 3.5 Ukaza 2010) velja, da se ga lahko ukaže zaradi potreb službe, ki obsegajo izvrševanje nalog ali del, ki niso bila načrtovana v naprej oziroma ga ni mogoče odrediti za opravljanje nalog, ki spadajo med redne dejavnosti pripadnikov. Za izvrševanje del ali nalog, ki so načrtovane vnaprej, je namreč nadrejeni dolžan zagotoviti zadostno število pripadnikov na način, da bo dela ali naloge opravil v obsegu svoje redne delovne obveznosti oziroma na način začasne prerazporeditve delovnega časa. V 3.4 točki Ukaza 2010 in 3.5. točki Ukaza 2013 je urejeno zagotavljanje koriščenje presežka ur (kompenzacija ur), in sicer je nadrejeni dolžan zagotoviti, da pripadnik presežek delovnih ur, nastalih zaradi začasne prerazporeditve ali neenakomerne razporeditve delovnega časa, izkoristi najkasneje v roku šestih mesecev od njihovega nastanka. Presežek delovnih ur se lahko izkoristi kot proste ure v času obvezne prisotnosti na delovnem mestu ali kot proste dni, vendar tako, da s tem ni ogroženo izvajanje nalog. V primeru pridobljenih presežnih ur iz naslova začasne prerazporeditve ali neenakomerne razporeditve delovnega časa poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote, ukaže koriščenje presežnih ur kot proste dneve. Če to ni mogoče, se te lahko koristijo z začasno prerazporeditvijo delovnega časa. Tudi citirana določila po presoji sodišča predstavljajo le konkretizacijo določil ZObr, ki se nanašajo na delovni čas.

Predlagatelj izpostavlja vprašanje, ali se lahko s točko 3.5.4. Ukaza 2010 posega v materijo, ki jo določa KPJS, torej ali se lahko z ukazom določi, da izplačevanje nadur ni možno, čeprav jih KPJS določa. Besedilo tega določila se glasi: V primeru, ko je bil delovni čas prerazporejen skladno s točko 3.2 (začasna prerazporeditev delovnega časa), pa je bila skladno s 3. in 4. odstavkom 97. člena ZObr izdana odredba ministra, na podlagi katere se delovni čas začasno razporedi tako, da lahko traja več kot 12 ur dnevno, dnevni in tedenski počitek pa se zagotavljata v roku šestih mesecev, izplačevanje nadur ni možno. Sodišče ugotavlja, da ta določba sama po sebi ne posega v KPJS. Presoja pravilnosti uporabe tega določila bi bila mogoča kvečjemu v individualnih delovnih sporih, kjer bi se za posameznega delavca lahko ugotavljalo, ali so bila v njegovem primeru spoštovana pravila o začasni prerazporeditvi delovnega časa (tako z vidika omejitev dnevne, tedenske kot tudi šestmesečne povprečne polne delovne obveznosti), oziroma bi se za posameznika lahko ugotavljalo, ali je opravil delo v pogojih, zaradi katerih bi se mu le-to moralo šteti in obračunati za nadurno.

19. Predlagatelj utemeljuje svoja stališča tudi s sklicevanjem na dopis Ministrstva za javno upravo z dne 17. 11. 2006, iz katerega izhaja mnenje, da v primeru koriščenja prostih ur, opravljenih kot delo preko polnega delovnega časa, pripadajo delavcu dodatki za delo v delovnem času, ki je manj ugoden (A6). Sodišče ugotavlja, da na navedeno mnenja ministrstva pri odločanju ni vezano. Poleg tega to mnenje podaja le splošna stališča, iz katerih ni razvidno, da bi bila zavzeta upoštevajoč specifično ureditev delovnega časa, ki velja v SV.

20. Upoštevaje vse obrazloženo je sodišče ugotovilo, da NU ni kršil določil 43., 44., 45. in 48. člena KPJS, zato je 1. točko predloga kot neutemeljeno zavrnilo.

21. Zavrženje 2. točke predloga

Predlagatelj navaja, da v 2. točki predloga ne gre za individualni delovni spor, saj se predlog v tem delu ne nanaša le na Črta Jereba Skrta, ki je omenjen v okviru trditvenega bremena, temveč na vse člane predlagatelja, saj je vsem kršena pravica do izplačevanja dodatkov za delo v posebnih pogojih dela iz naslova prerazporejanja delovnega časa.

22. Sodišče je 2. točko predloga zavrglo, saj gre v tem delu za uveljavljanje pravic (obračun in plačilo dodatkov), ki bi jih delavci lahko dosegli le v individualno sproženih delovnih sporih, v katerih bi se za vsak posamezen primer ugotavljalo, ali je delavec v točno določenih urah res opravljal nadurno delo v smislu določb ZObr in koliko posledično znaša konkretno oškodovanje ob upoštevanju že izplačane plače.³

23. Predlog tožene stranke zajema tudi ure, opravljene v času dežurstva. Skladno z določbo 97.d člena ZObr se ure dežurstva štejejo v ure tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Dnevna delovna obveznost med dežurstvom ne sme presegati 12 ur (prvi odstavek). Kot ure, opravljene preko polnega delovnega časa, se štejejo šele ure, ki jih vojaška oseba opravi po že opravljenih 12 urah, in sicer v primerih izjemnega podaljšanja delovnega časa (izredni dogodek ali dokončanje začete naloge med dežurstvom; drugi odstavek). Sodišče ugotavlja, da je tudi to, ali je opravljene ure dežurstva treba šteti v okvir ur, opravljenih preko polnega delovnega časa, ter utemeljenost do vtoževanih dodatkov, lahko le predmet individualnega delovnega spora in presoje konkretnih okoliščin za vsakega delavca posebej.

24. Stroški postopka

Ker predlagatelj v sporu ni uspel, je nasprotnemu udeležencu dolžan povrniti

³ Prim. Kdp 15/2004 z dne 24. 3. 2005.

potrebne stroške postopka (prvi odstavek 154. člena ZPP). Pri odmeri nagrade za postopek (tar. št. 3420) je sodišče upoštevalo kriterije iz 13. člena Zakona o odvetniški tarifi (ZOdvT, Ur. l. RS, št. 67/2008 in nadaljnji), v skladu s katerim se v primeru, če je nagrada v tarifi določena v razponu, le-ta v posameznem primeru določi po pravičnem preudarku in ob upoštevanju vseh okoliščin. Obe stranki sta nagrado za postopek ovrednotili v višini 1.500,00 EUR, kar je tudi po presoji sodišča ustrežno vrednotenje spora, v katerem sta stranki vložili več pripravljalnih vlog, sodišče pa je o zadevi odločilo po dveh opravljenih narokih. Sodišče je tako nasprotnemu udeležencu priznalo nagrado za postopek višini 1.500,00 EUR, nagrado za narok v višini 1.125,00 EUR (tar. št. 3421), ter 20,00 EUR za plačilo poštnih in telekomunikacijskih storitev (tar. št. 6002), skupaj 2.645,00 EUR. Odločitev o teku zakonskih zamudnih obresti je v skladu z uveljavljeno sodno prakso (glej načelno pravno mnenje Vrhovnega sodišča RS z dne 13. 12. 2006). Svoje stroške krije predlagatelj sam.

25. Sodišče NU ni priznalo separatnih stroškov v višini 1.125,00 EUR za nagrado za prvi narok za dne 9. 5. 2014, ki jih je NU utemeljeval s tem, da je predlagatelj na tem naroku v pretežnem delu odgovarjal na navedbe NU iz odgovora na predlog z dne 13. 11. 2013. To naj bi po mnenju NU predstavljalo zlorabo pravic, saj ni nobenega razloga za to, da ne bi mogel predlagatelj storiti tega že prej. Sodišče ugotavlja, da omenjena zloraba ni podana. Sodišče odgovora na predlog predlagatelju ni poslalo pod sankcijo prekluzije (drugi odstavek 286.a člena ZPP), skladno s prvim odstavkom 286. člena ZPP pa ima stranka pravico, da tudi na prvem naroku navaja dejstva, ki so potrebna za utemeljitev njenih predlogov, ponudi dokaze, ter se izjavi o navedbah in dokazih nasprotne stranke.

PRAVNI POUK:

Zoper to sodno odločbo je dovoljena pritožba v roku 15 dni od prejema pisnega odpravka. Pritožba mora vsebovati navedbo sodne odločbe, zoper katero se vlaga, izjavo, da se sodna odločba izpodbija v celoti ali v določenem delu, pritožbene razloge in podpis pritožnika.

Stranka lahko vloži pritožbo sama, če pa jo vloži po pooblaščenca, je to lahko le odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit, sicer jo bo sodišče zavrglo. Če bo pritožbo vložil odvetnik brez pooblastila, bo sodišče pritožbo zavrglo.

V postopku s pritožbo se ne uporabljajo določila 108. člena ZPP o vračanju nepopolnih in nejasnih vlog v dopolnitev ali popravo. Nepopolna ali nejasna pritožba bo brez nadaljnjega postopanja zavržena.

Pritožba se vloži v dveh izvodih na naslov sodišča: Delovno in socialno sodišče v Ljubljani, Resljeva c. 14, Ljubljana, o njej pa bo odločalo Višje delovno in socialno sodišče.

Ljubljana, 20. junij 2014

Predsednica senata:
mag. Klavdija Ana Magič

Soglasnost tega prepisa
z izvornikom potrjuje

Vodja pisarne: